

Szerkesztősegi iroda:

Nagybecskerek,

Kápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Kápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 32. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	24 kor.
Félévre	12
Negyedévre	6
Egy órára	2
— Egyes szám ára 8 fill.	

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szerda, február 10.

Pitreich nyilatkozata.

Nagybecskerek, február 10.

(—) Az ellenzék nem elégitette ki Pitreich közös hadügyminiszter nyilatkozata, melyet mult hétfőn a magyar delegáció előtt tett. Ezt előre tudtuk, ki lenne olyan naiv azt gondolni, hogy az ellenzék megelégedjék a hadügyminiszter nyilatkozatával, bármint kielégítő legyen is az!

Hiszen az ellenzék akár mit adna azért ma, hogy a közös hadügyminiszter mentül kedvezőtlenebb nyilatkozatot tegyen, csak hogy a magyar kormány bajba kerüljön általa, mert a fő a tisztelt ellenzék előtt soha sem a magyar álláspont diadala, de mindig a kormány veresége.

Epen ezért ha a kormány nem szenved vereséget, akkor legalább rá fogják s olybá tüntetik fel, mintha vereséget szenvedett volna.

Igy tesznek most is, dacára, hogy a közös hadügyminiszter ép úgy mint a magyar miniszterelnök kijelentette, hogy a reformok megvalósítása dolgában teljes egyértelműség uralkodik közöttük. Határozottan kinyilatkoztatta továbbá a hadügyminiszter, hogy a tisztí nevelésben a magyar szellemnek és magyar nyelvnek tág tér fog nyíltni, hogy a jelvények kérdése a törvényhozásra tartozik, hogy az oktatásügyet illetőleg a magyar kormány teljes meg egyezésre jutottak, ellenben a katonai büntető rendtartásra vonatkozó tárgyalásokat még nem fejezték be. Tisztázta továbbá a hadügyminiszter azt a félreértést, melyet expozéjának magyar fordítása és kiosztása keltett. Intencióit félremagyarázták, mert ő azt csak azért osztotta ki, mivel a lapok helytelenül reprodukálták beszédét. Természetesen az osztrák delegációban csak általánosságban beszélt és nem foglalkozott kimerítően a külön magyar szempontokkal, melyekre nézve a magyar delegációt tartja illetékesnek.

A hadügyminiszter nyilatkozataiban tehát, a mint látjuk, megnyugodhatunk, csupán a mindenáron való ellenzékieskedés akarja azokat ismét félremagyarázni, hogy csak tovább vonzolja ezt a szegény országot befelé az obstrukció s a meddő közjogi marakodások fertőjébe.

És ha Pitreich a csillagokat hozta volna le nekik az égről, még akkor sem volna elég, pedig hát az egész bizonyos, hogy az osztrákok nekünk soha sem fognak csillagokat leszedgetni, magunknak kell a csillagok felé törnünk, de nem önmagunkat emésztő oktalan handabandával, nem obstrukcióval, hanem komoly, becsületes munkával és sok önmegtartózkodással.

Főleg pedig őszintének kell lenni és nem szabad a népet félrevezetni.

Mi kielégítőnek és elfogadhatónak tartjuk Pitreich nyilatkozatát. Nem zengünk dicsőimnuszokat róla, de örülünk, hogy nem kell fennakadni rajta s egy lépés előre a kibontakozás útján. Az ellenzék azt hirdeti ellenben, hogy e nyilatkozat egy arculcsapás Magyarországra s mint véres kardot hordozza meg az obstruktorok táborában s a választók között.

Hát ezt a ki írja, maga sem hiszi.

Ez félrevezetése a közvéleménynek.

Uj ügybeosztás a kereskedelmi miniszteriumban. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter alapos ismerője a bürokratikus élet visszasságának. Mint gyakorlati szakember, tudja, hogy kellő beosztás és az erők kellő kihasználása nélkül értékes munkát alig lehet végezni. S minthogy reszszortijára már a legközelebbi időben a nagy és országos feladatok óriási summája vár, mar most gondoskodik arról, hogy e feladatoknak a miniszterium személyzete mennyél gyorsabban, alaposabban és precízebben megfelelhessen. Ezért határozta el a miniszterium új ügybeosztását, még pedig olyképen, hogy egyrészt az egyszerűsítést keresztülvihesse és az adminisztrációt a bürokratizmus nyúgától felszabadítsa, másrészt a szakerőket a kellő

helyre és munkakörbe állítsa. Ez új szervezet folytatán, a melyben a miniszter első munkatársának, Serenyi Béla gr. államtitkárnak, ez alapos képzettségű, komoly és széles látókörű férfinak is kiterjedt hatáskör biztosított az egész adminisztráció terén. a kereskedelmi miniszteriumban első sorban az a rendszer érvényesül, hogy az együvé tartozó ügyek tényleg együtt is legyenek. Ebből folyólag a miniszterium eddigi tulságos széttagoltsága helyébe egységes eszközökkel bíró, terjedelemben és tárgykörben nagyobb, de számszerint kevesebb osztály lép. Az új beosztásnak szembevetülő eredménye, hogy az eddigi 16 szakosztály helyett most csak 7, az eddigi 33 ügyosztály helyett csak 24 ily osztály lesz és ezzel megszűnik az az állapot, hogy a miniszteriumban például három utügyi, négy vasuti és négy ipari szakosztály volt, a mi az ügymenet gyorsaságát akadályozta. E beosztásnak másik folyománya, hogy munkaerő szabadul fel, továbbá megszűnik az az eddigi eljárás, hogy egyes ügyeknek különböző osztályokat kell előbb megjárniuk, míg érdemlegesen elintézhettek, a mi természetesen sok időt vesz igénybe.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A jegyzői nyugdíjintézet ülése. A torontál-vármegyei községi és körjegyzők nyugdíjintézetének választmánya február hó 22-ikén, d. u. 3 órakor az alispáni kisteremben ülést tart. Az ülés tárgysorozata a következő:

Özv. Waberer Jenőné kérvénye nyugdíj iránt. — A vármegye alispánjának Bartha Ödön nyugdíj ügyében kelt előterjesztése. — Steyer Péter nyugdíj tartozása ügyében számvévi jelentés. — Luy Péter nyerei segédjegyző kérvénye fizetés halasztás iránt. — A jegyzői-egylet elnökségének tartozása ügyében kelt javaslata. — Tóth Ferenc nyugdíj ügye. — Kohn Mihály basahidi lakosnak kegy- vagy segélydíj iránti kérvénye. — Bogdán István kérvénye 100 kor. nyugdíj tartozas

A „TORONTÁL“ tárcája.

Végzetes ajándék.

— Modern mese. —

Volt egyszer valaki, aki kalandot keresni ment és ez a valaki az én csekélységem volt. Nem is kellett valami nagyon messzire mennem, mert alig hogy egy kicsit letértem az országútról, találkoztam egy fiatal emberrel, aki azt mondta, hogy ha nem láttam még a gunyos szemű hercegnőt, akkor egyáltalán nem szóhatok. Miután éppen őt látni indultam el, abba az irányba tértem, ahonnan a fiatal ember jött és így eljutottam egy tajtékzó hegyi patakhoz, amely hangos zugással esett neki a sziklatömböknek és messzire szórta a széthulló cseppeket. A parton egy fiú ült, aki mellett egy füleskosár volt tele kavicsokkal és ahogy egy békát meglátott, felkapott egy követ, utána hajította, úgy, hogy az nagy ugrásokkal belecsapott a vízbe. Ilyenkor a gunyos szemű hercegnő jót nevetett. Ott ült a part tulsó oldalán egy gyepárnán és a karját egy hasonló füleskosárra támasztotta. Csakhogy ezen a kosáron ezüst lakat volt és gondosan körül volt fonva rózsaszínű selyemszalaggal. Aligha volt tagja valamely állatvédő egyesületnek; mert élvezte a kegyetlen mulatságot és nagyon mindegy volt neki az, hogy a fiu amellelt bőrig azott.

Amikor meglátott, felugrott és csodálhattam a hosszú szőke haját, amely mint az aranyfonál hosszan hullt alá. Szép volt a tündér igazán.

Anélkül, hogy a fiu megszűnt volna kövel dobálni a békákat, nyugodtan szolt: „Mégint egy“.

Még nagyon el-eifult a lélegzetem, mert az utnak az utolsó része nagyon meredek volt és

amikor magamhoz tértem egy keveset, megkérdeztem tőle, mit ér ezalatt?

— Már mindent tudok; tucatszámra jönnek ide és nekem kell kihuznom mindnyájukat vízből, mikor beledobják magukat. Látja, itt van a botom, ezen kötélt is van, horog is van. Nem fog belefutni maga sem.

— Nem is szeretném ezt, fiam, jelentettem ki erre.

— Azért mégis bele fog esni, így szolt. Hiszen ismeri a feltételeket.

Megjegyeztem, hogy semmi feltételtől sem tudok, mire folyékonyan, ami nagy gyakorlatra vallott, ledarálta:

— Háromszor megpróbálhatja, hogy megcsókolja és ha ez sikerül, ajándékot kap a kosarából, amely ajándék olyan értékes, hogy senki más lény sem férfi, sem nő nem adhatja. De ha nem sikerül, akkor hat héten át a rabszolgája kell, hogy legyen és itt kell térdelnie mellettem a parton, kövel dobálni a békákat, vagy elküldi amóda hátra a réjtjére, hogy a tücskeit, bogarait őrizze.

— És ha egyáltalán meg nem próbálom, hogy megcsókoljam? kérdeztem.

A fiu a fejét csóválta.

— Oh, meg fogja próbálni. Aki idejön, végre csak megpróbálja.

A tulsó parton a hercegnő kacagott és ez úgy hangzott, mintha gunyolódó ördögöcske nevetne.

Letört egy hosszú fűzfavesszőt és azzal hadonászott, mintha mutatni akarta volna, mi vár ream.

Nem vagyok hiubb a többi férfinnél, de azt természetesnek tartom, hogy minden csinos fiatal leánynak csak övéme tarthatik benne, ha megcsókolom.

Mivel olyan gunyosan nézett rám, nyomban

neki fogtam, hogy keresztül gázoljak a patakon, bár ha mély és ragadó volt is; de a fiu némi távolságban megmutatott néhány követ, amelyeken végig ugorva egyiktől a másikra, elértem a tulsó partot.

A leány elém jött és igazán elragadó volt a mosolya; de a vesszője bizony nem tetszett. Aztán kacagva és dalolva meghátrált. én mind-egyre utána, amíg egy sziklakiszögellésre értünk éppen a vizeses fölött. Itt már nem hátrált, hinni kezdtem tehát, hogy csak játszott velem és csuesoritani kezdtem az ajkamat. Erre rávágott a vesszővel az arcomra, pefon is fütött, úgy, hogy egész karát véltem hallani a fütülő ördögöknek és fejfelé buktam a vízbe a békák közé. A fiu a világ legközönyösebb arcával beleakasztotta a horgas rudjat a kabátomba és a partra huzott. De alig hogy leráztam magamról egy keveset a vizet, amikor reszketve a szög-entől és csalódástól megkockáztattam a második kísérletet is, mire a fiu ép oly ügyesen kihalászott, mint előszörre; látszott, hogy nagy gyakorlata volt ebben.

Most már komolyan kezdtem mérlegelni a sorsomat, amely rám várt, ha a harmadik kísérlet sem sikerülne; mert békára kövel vadászni, vagy tücsköt, bogarat őrizni, ez éppenséggel sem volt kedvemre való dolog. A fejem zúgott, a fülem mintha két akkora lett volna és a vesszője vörös keresztet rajzolt az arcomra.

Azért lassan és óvatosan mégis átmentem harmadszorra is. A hercegnő nyugodtan bevárt, de a szeme hamiskásabb volt, mint valaha s a vessző sülvite hasította a levegőt.

— Maga nagyon szép, szólam és tiszteletteljes távolságban megálltam, de szeretném, ha eldobná azt a vesszőt és hátra tenné a két kezét.

— Igazán! így szolt és még gunyosabban nevetett.

törlése és az általa befizetett 50 kor. visszafizetése iránt. — Markovits Lázár nyugdíj tartozása. — És a még befolyandó ügyek.

— **Dr. Wiedorn Adolf távozása.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Wiedorn Adolf nagybecskereki kir. ügyészt a karánsebesi kir. ügyészhez helyezte át. A köztisztviselői állás kir. ügyész távozása Nagybecskerekről bizonyára élénk sajnálkozást kelt minden körben.

— **Kayser Lajos beiktatása.** A makói róm. kath. egyház plébánosa Kayser Lajos, tegnap foglalta el makói új állását fényes ünnepségek között. Makó új plébánosa nem új ember a makóiak előtt. Tizennégy év előtt, mint segédlelkész működött Makón, őszinte becsülést és tiszteletet érdemelt ki. A tegnapi ünnepélyes fogadtatás és beiktatás fényét emelte az a körülmény, hogy az új plébánost nemcsak saját hívei, de az egész város közönsége felekezeti különbség nélkül szívélyesen, szeretettel üdvözölte új otthonában.

— **D. M. K. E.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület teljes csendben folytatja most szervezési munkáit. A déli Magyarország területén egymásután letesíti a fókákat. Az ország határszélén, Bázison már megalakult a Dmke első főköja, most pedig Resicán, Krassó-Szörény vármegye területén létesült a kultúregyesületnek főköja. Itt említjük meg, hogy a kereskedelemügyi miniszter most megadta a közművelődési egyesület összes levelezéseire a bélyegmentességet. A bélyegmentességet élvezik az egyesület összes főköjai, vármegyei és városi bizottságai a központ-hoz, egymáshoz, az egyesületi tagokhoz, a portómentességet élvező hatóságok, hivatalok és közegekhez közművelődési ügyben intézett levelezőlapjai és nyomtatványai. A díjkedvezmény az általános szabályok keretén belül kiterjed az ajánlott küldeményekre is.

— **Előadás a mértékletességről.** Eplinius A., a Good Templar hamburgi kiküldöttje tegnap este 8 órakor figyelemre méltó előadást tartott a mértékletességről a helybeli polgári iskola nagytermében. Az előadást szép számú közönség hallgatta végig s az előadót zajosan megtapsolt.

— **A jótékony nőegylet ülése.** A jótékony nőegylet választmánya tegnap ülést tartott, melyen részt vettek: Dr. Dellimánics Lajosné elnök, Beller Istvánné, Kokits Sándorné, Stagenschmidt Jánosné, dr. Mangold Samuné, Jarmatzky Sándorné, Lucsics Miklósné, dr. Grandjean Józsefné, Hesse Edéné, Solymossy Lajosné és Müller Józsefné. A szegények között 324 koronát osztottak ki. A jelentésekből és határozatokból kiemeljük a következőket: a múlt hóban tartott nőegyleti bál 18750 korona tiszta jövedelmet hozott az egylet javára. A bál alkalmából Daniel Ferenecnek a rendezésért, továbbá Kokits Sándorné és Stagenschmidt Jánosné választmányi tagoknak a pénztárnál kifejtett szeretetreméltó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Erre magamon kívül szóltam:

— Hiszen már lemondtam a kísérletről, mert látom, hogy ugy is hiába volna. Az ön kedvéért szívesen vadászom hékára, őrzök tücsköt-bogarat, ha úgy tetszik: de mondja meg azt az egyet, mért olyan kegyetlen!

Erre a hercegnő vidáman leszökött a kiálló szikláról eldobta a vesszőt és diadalmasan szólt:

— Most már a rabszolgám!

De én csak hadicsellel éltem; és most, hogy fegyvertelen volt, átkeroltam és háromszor megcsókoltam a száját, pedig alaposan karmolt.

— Ez árulás, így szólt, ez nem számít!

De a fiu ujongott, kiabált, hogy úgy kellett neki és örömeiben cigánykereket hányt; neki még romlatlan volt a kedélye.

Az én hercegnőm előbb reszketett a felháborodástól és dühösen nezett rám; aztán nevetett és pirulva a vállát vonogatta, mialatt szólt:

— Ismernem kellett volna a férfiak hűtlenségét; máskor majd óvatosabb leszek. Most pedig kíp valami ajándékot, de tetszés szerint válogathatok.

Fogott egy kicsi kulcsot, amely mint egy medaillon ott lógott a nyakán, felnyitotta a kosáron levő lakatot és kivett egy fiatal tarka kutyácskát, mely a „Saturday Review” egy számba volt burkolva.

— Ha ebbe az újságba burkolom, kitűnően alszik, így szólt. Nagyon érdekes egy kutya ez: ha valami igaztalanságot, szinlelést vagy hazugságot hall, vagy ilyet nyomtatásban lát, mindjárt vonit. Amíg ez a kutya a magáé lesz, biztos lehet benne, hogy meg nem csalják. De ha ráun és szabadulni szeretne tőle, le kell oldania ezt a kulcsot a nyakamról, ami pedig nehéz dolog lesz, mert másodsorra ki nem fog rajtam.

Újra gunyosan nevetett és miután szemügyre vettem az ajándékot, hát bizony tekintettel a sok fáradságra, amibe került, aránytalanul kicsinek találtam és ezt meg is mondtam.

Pap Ilona az egylet pénztárába 10 koronát küldött.

— **A torontálérzésteli lecsapoló-társulat közgyűlése.** A torontálérzésteli belvizlecsapoló-társulat érdeklősége a folyó hó 7-én délelőtt tartotta az ottani községhez tartozó tisztújító közgyűlést, mely a következő eredményre folyt le. Az érdeklőség legnagyobb sajnálatára az eddigi elnök Winkler Ignác jószágigazgató ur az elnöki tisztelet az érdeklőség többszörös kérelme és zajosan nyilvánult bizalmi nyilatkozatai dacára sem volt hajlandó elfogadni, miért is elnökké egyhangulag Gelzinger Gyula Farkasd községi jegyzőt, alelnökké Szathmáry Kálmán jogügyi tanácsos, kinestari ügyész, pénztárnokká pedig Fröhmann Károlyt választották meg.

— **Halálozás.** Erdélyi János gyulai föld-birtokos, a felső torontáli ármentesítő társulat vonalfőnöke tegnapelőtt meghalt Szegeden. A boldogultat tegnap temették el nagy részvét mellett az ottani felsővárosi temetőben lévő családi sírboltban. A felső torontáli ármentesítő társulat testületileg képviseltette magát s a ravatálnál báró Hauser társulati igazgató bucsuztatta el az elhunytat.

— **Tűz.** Ma délben fél 1 óra tájban a temesvári-úton levő Bolesznj-féle házban hirtelen tűz ütött ki. A tűz szerencsére nem volt veszedelmes, mert a szoba menyezetenek néhány gerendáján kívül más nem égett el. A tüzőltóság gyorsan a veszedelem helyén termett s rövid idő alatt teljesen eloltotta a tüzet. A kár jelentéktelen.

— **A Meteor azidóról.** A Meteorujában a következő jelentést küldte szét az időjárásról: A napfoltok tömörüléséből következő ciklonos erőhatás hidegen befolyásolta az időjárást s 2-3-ra szorította le mindaddig a lég mérsékletét, míg a foltok január 28-29-én át nem fordultak a nap túlsó felére. Ekkor egy rövid oviadás állott be, de csak egy napra, ezt követően újra fagypontra alá került a hőmérséklet. Február 1-ei enyhe jellegű csomópont emelte a hőmérsékletet s 2-iki erős hatású csomópont befolyása alatt nagy változás állott be ugyan az időjárásban és pedig csapadékkal, hóval, széllel vegyest, de még eznap nagyobb lett az enyhület, mit a napon észlelt igazolom még egy-két napig fentart, jelenleg széllel, majd csapadékkal. 3-an az oviadás erős, de a hideg csak késik és nem mulik, ez be fog állani, aminek következtében a 8-iki csomópontnak enyhe jellege előlatik szintén annyival, a mennyivel késik jelenleg a hideg. A 8-iki csomópont hatás-körében erősen változatossá válik időjárásunk és pedig vagy szél, vagy csapadékkal, mint a 15-iki annyiban befolyással, hogy a továbbtartó változatos időjárás hidegebb jellegűvé válik, mely 26-iki hatáskörében éri el maximális értékét, a hónap végét még téliessé változtatva át. A foltok 9-10-én térnek vissza mifelénk, a melyek szintén kétfélék lévén, a változatosságot csak elősegítik. Február hó még hátralevő változást napjai: 8., 13., 14., 15., 16., 18., 19., 26. és 27-ére esnek.

— Oh, könnyű szerrel nagyobbá tehetem, felelt a hercegnő, az ölebe kapta a kutyát, kinyújtotta annak minden tagját, amíg olyan nagy lett, mint egy uszkar. Miután most már elégedett voltam, gunyosan Isten hozzádot kívánt nekem is pajkosan megkérdezte: fáj-e a vessző helye?

Hogy udvariatiannak ne tartson, „nem”-et mondtam, de a kutya úgy elkezdett vonítani, hogy a hercegnő vigan kacagott és a fiu is sok szerencsét kívánt a drága ajándékhoz.

Miután a kalapom még a vízben volt, azt akartam, hogy a kutya hozza ki onnan! de hát ő fölötte állónak tartotta magát az ilyen alantas szolgáltnak és semmi ilyet sem akart megtenni. Nem tud semmit, nem is tesz meg semmit, csak fellázad a hazugság ellen és a perc óta, hogy az enyém lett, én vagyok a világ legszánandóbb halandója. Ha a pincér megmondja mennyit fizessek — vonit; ha a bérkocsis a fuvardíját kéri — újra vonit. Ha ismerősökkel találkozom és azt mondom, mennyire örülök, hogy láthatom, öket vonit; de még jobban vonit, ha ők is ugyanezt mondják. Le kell mondanom arról, hogy a „Times” olvassam, mert az egész ház visszhangzik a vonításától; és a képviselőház, vagy a minisztériumok közelébe már éppenséggel sem vihetem, miután félek, hogy a rendőrséggel gyűlnék meg a bajom a vonítása miatt.

Hogy szabaduljak meg tőle? Kudarcot valottam mindenik kísérletemmel, amikor az utcán akartam elveszteni, alig jut eszembe az ilyen gondolat, már vonit. Hogy megszabaduljak tőle, oda ajándékoztam egy államférfinak, aki híres az őszinteségéről és igazságszeretetről; de két nap múlva már visszakaptam egy hivatalos levél kíséretében, amelyben megírta, hogy a vonítása

Ki venné át tőlem?

Grenville Murray.

— **Repülőgép Szőreghen.** A repülőgép problémájának megoldása nemcsak a külföld kiváló szakteknitelyeit, hanem a magyar iparosok egy részét is foglalkoztatja. Számtalan hír érkezett már innen-onnan, hogy ez az asztalos vagy kovácsmester évekig gondolkozott, dolgozott a repülőgép szerkesztésén és sikerült is neki megalkotni olyan valamit, ami bonyolult szerkezetű gép vala s csupán az az egy hibája volt, hogy nem repült. Most Szőreghről írják, hogy ott Kollár Pál nevű szegény sorsu asztalos a repülőgép megszerkesztésén dolgozik már vagy 20 év óta. A gép teljesen készen volna, ha az illető szert tudna tenni egy motorra és egy darab selyemszövetre, mely dolgok beszerzését szegénysége miatt nem eszközözhette. A munka kivitele — írja tudósítónk — még a szakértő embert is bámulatba ejti, mert oly precizitással és oly finoman van kidolgozva, hogy — ha nem is tökéletes alkotás — mindenesetre elismerést és tiszteletet érdemel. Szőreghi tudósítónk felhívja az érdeklő körök figyelmét a szegénysorsu Kollár Pál asztalosmester 20 évi fáradozásának gyümölcsére.

Irodalom.

* **Magyar könyvtár.** E kitűnő vállalatnak most megjelent januári sorozatában ismét egyúttal került az a két nagy ironk, kik több mint felezzaddal ezelőtt testi-lelki jóbarátságban indultak neki a diesőség utjának: Petőfi Sándor és Jókai Mór. Petőfinék drámája, a „Tigris és hiéna” eddigelé kevésbé ismert volt a nagyközönség előtt; már jó ideje csak összegyűjtött munkái drága kiadásában hozzáférhető, mert az olcsó kiadások csak a lírai és elbeszélő költeményeket foglaltak magukban. Pedig ez a történelmi szomorujáték nemcsak azért érdekes, mert Petőfinék minden sora jogot tarthat a magyar olvasók érdeklődésére, hanem erős drámai hangjánál és a benne létkető szenvedélyek izzó erejénél fogva is. Talán ez az új és olcsó kiadása s zindarabnak meg fogja érlelni valamelyik sziniszagatóknak azt a gondolatot, hogy végre valahára ezt a munkát is bele kellene illeszteni színházaink játékrandjába. A majdnem hatvan évvel ezelőtt megszületett Petőfi-féle drama mellé Jókainak néhány, a legújabb időkből való munkája sorakozik; azok a bejós utirajzok, melyeket az ősz költő-fejedelem ezelőtt tiz esztendővel irt genuai utazásáról, majd ezelőtt hat évvel, mikor második házassága után a Rivierára utazott: „Közlebb a naphoz”. Jókai e tárcáit kizárólag a Magyar Könyvtár számára engedte át, ahol ezuttal először jelennek meg összegyűjtve, és ahol több más hasonló műve is fogja követni. A külföldi belletristika köréből ezuttal egy szenzációs érdekességű angol elbeszélést tesz közzé a Magyar könyvtár. Címe: „Párbaj az erdőben”, szerzője Wilkie Collins, egyike a legújabb angol szépirodalom legjobb nevé szerzőinek, akik itt egy tanukihallgatás formájában, valóban mesteri bonyolítással mondja el a legizgatóbb mesék egyikét, melyeket regényírói fantázia valaha költött. Mind e füzetek számonként 30 fillérijével kaphatók a Magyar Könyvtár kiadóhivatalában, a Lampe-Wodianer-féle cs. és kir. udvari könyvkereskedésben, Andrassy-ut 21. Ugyanonnán kívánatra hárkinek megküldik az immár 366 számra terjedő gyűjtemény teljes jegyzékét.

ESKÜDTSZÉK.

§ **Véres lakodalom.** Megirtuk annak idején, hogy Petrov Demeter bókai földműves mult év szeptember hó 7-én Ikits Miklós leányának lakodalma alkalmával összejöndült Vecsánszki Mita szintén bókai földműves, akit azután ittas állapotában vadászfegyverével megölt. A golyó szerencsére nem sértett meg nemesebb részt s így Vecsánszki csak 10 napig fektött.

A lövöldöző ember persze a bíróság elé került s ügyét dr. Polgar Sándor törvényszéki bíró elnöklésével tegnap tárgyalta a nagybecskereki esküdtbírószék. Az esküdték kisorsolása után az elnök elrendelte a vádlott kihallgatását, aki vallomása szerint tettének elkövetésekor oly részeg volt, hogy semmire sem emlékszik.

Vecsánszki Mita elmondotta, hogy az esküvő alkalmával a vádlott többet ivott a kelleténél s részegségében garázdálkodni kezdett s midőn ezért rendre utasították, revolverrel fenyegetődzött. Ő és Petrov Misa dulakodni kezdtek a vádlottal s igyekeztek tőle a revolvert elvenni, mert attól félték, hogy részegségében még eltalálja sütni. Hosszas küzködés után sikerült is a részeg ember kezéből kicsavarni a fegyvert, mire a vádlott kirohat a szobából, felült kocsjára és hazahajtott, a honnan vadászfegyverével visszatért s midőn ő Petrov Misával elhagyta a lakodalmas házat, Petrov Demeter, aki lesben állott, rásütötte fegyverét, a golyó azonban rosszul talált s így neki komolyabb bajt nem okozott.

A tanúk kihallgatása, a vád- és védbeszéd után az esküdték tanácskozára vonultak vissza s ennek eredménye az volt, hogy a vádlottat az esküdték nem találták bűnösnek s így a törvényszék Petrov Demetert felmentette. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háboru.

Ujabb elfogott orosz hajók.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti táv.) A „Daily Mail“-nek jelentik Tiencsinből, hogy a csemulpoi kikötő előtt állomásozó „Varjuk“ és „Korei“ orosz cirkáló hajókat japán cirkáló és csapat-szállító hajók megtámadták, a japán parancsnokok felszólítására a két orosz hajó megadta magát anélkül, hogy egy lövést is tett volna. Ezután a japán csapatokat partra szállították s azok most Szöul felé vonulnak.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint a Reuter-ügynökségnek táviratozzák, a „Mongolia“ postagőzöst Santungnái a japánok elfogták.

Az orosz cár manifesztuma.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti táv.) Szentpétervárról táviratozzák: A hivatalos lap legutóbbi száma a cárnak a néphez intézett manifesztumát közli. A manifesztumban a cár tudatja, hogy Japán megszakította a diplomáciai összeköttetést és a háboru megkezdéséről nem is értesítve, megtámadta az orosz hajóhadat. A kihívásra Oroszország fegyverrel felelt. Végül az Isten áldását kéri a cár a hadseregére.

A japánok támadása.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, Alexejev tengernagy táviratban jelenti a cárnak, hogy a minap megsérült három orosz hajó vizen van s valamennyit a kikötőbe vitték. A támadásnak néhány halottja és több sebesültje van.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Alexejev tengernagy ujabb táviratában jelenti, hogy a japán hajóraj megkezdte Port-Arthur bombázását. Az erődből visszalönek a hajókra. Egy órai harc után a japán hajók eltávoztak. Két orosz tiszt 51 altiszt megsebesült, 9 ember meghalt.

Tallian Béla a királynál.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Bécsből táviratozzák, a király Tallian Béla földművelésügyi minisztert ma délelőtt magánkihallgatáson fogadta.

A miniszterelnök utja.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Tisza István gróf miniszterelnök ma délután Bécsből Gesztre utazott, hogy elhunyt anyósának temetésén résztvegyen. A kormányelnök pénteken tér vissza az osztrák fővárosba.

Minisztereiink Bécsben.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből táviratozzák, Tallian Béla és Hieronymi Károly miniszterek tanácskozást folytattak az osztrák földművelési és kereskedelmi miniszterekkel a vámszerződés ügyében. A két miniszter holnap visszautazik Budapestre.

A kuria elnöke.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Több lap azt a hirt hozta, hogy Szabó Miklós kuriai elnök nyugalmába vonul és helyébe Hodossy Imre képviselőt fogják kinevezni. Mint most illetékes helyről jelentik, ez a hír még korai, minthogy ily irányban való intézkedésre még semmi ok sem forog fenn.

Egy család tragédiája.

Budapest, január 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Nagyváradról táviratozzák: Dombi László, egy itteni éjjeli mulatóhely tulajdonosának 18 éves Juliska nevű leánya tegnap megmérgezte magát, de a gyors orvosi segély megmentette. Alig néhány órára erre Dombi 15 éves fia szívenlőtte magát, úgy, hogy nyomban meghalt. A két öngyilkosság okai eddig ismeretlenek.

Kirabolt vasuti állomás.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Pécsről jelentik, a múlt éjjelen vakmerő betörés történt a Szigetvár—kaposvári vasut Mosgó—Szulimán állomásán. Ismeretlen tettesek ugyanis behatoltak a II. osztályu váróterembe és onnan nemcsak az inga órát és a nagy fali tükröt, de az összes butorzatot ellopták. A forgalmi irodából Krajnyák állomás főnök zsebőráját lánccal együtt vitték el. A pénztárt nem sikerült felnyitaniok. A betörők valamitől azonban elriadtak, mert a váróteremből való asztalt és egy padot az állomástól nem messze a vágányokon eldobták. Ezeket a hajnalban Szigetvárról induló vonat keresztül ment és azokat felapritotta. A többi tárgyat egy részét a csertői ligetben megtalálták. A vakmerő betörőket a csendőrség nyomozza.

Emberhalál a veszett kutya miatt.

Budapest, február 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Aradról jelentik, megrendítő szerencsétlenség történt Vadkert községben, ahol a községi rendőrök egy veszett kutya üldözése közben két embert agyonlőttek. A községben ugyanis veszett kutya garázdálkodott, miért is Bocseki Tamás és Bierák Mózes rendőrök utasítást kaptak az eb elpusztítására. A két rendőr a vett parancshoz hiven üldözöbe vette az állatot s hosszas hajsza után beszorították egy kis mellékutcába, ahol a kutya Torma János házkertése alatt bebújt. Bocseki Tamás rendőr ekkor célba vette a kutyát, de ebben a pillanatban kinyílt Torma János kapuja s azon először a gazda 14 éves fia, utána pedig az apja léptek ki. A lövés eldőrdült és a golyó, amit a rendőr a Werndl-féle fegyverből lőtt ki, először a kis fiu nyakát furta keresztül, azután pedig a mögötte állott Torma János hasába furódott. A kis gyermek rögtön meghalt a lövés után, az apa pedig néhány óra múlva.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1904. február 10.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z z	kilo	50 kilogr. ára		kilo	100 kilogr. ára		
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig	
Tiszavidéki	uj	76	7.80	8.05	80	8.30	8.45
Pestvidéki	uj	76	7.90	7.95	80	8.15	8.30
Bánsági	uj	75	7.60	7.75	80	8.15	8.25
Bácskai	uj	75	7.70	7.85	80	8.15	8.25
Rozs	uj elsőrendű			70-75	6.45	6.55	
	„ másodrendű				6.30	6.45	
Árpa	„ takarmány			60-62	5.60	5.80	
	„ égetni való			62-64	5.50	5.60	
	„ sörfőzésre való			64-66	5.50	5.60	
Zab	„			39-41	5.50	5.70	
Tengeri ó	„ bánsági				5.50	5.65	
	„ másnemű				5.50	5.65	

Határidő-üzlet.

Budapest, február 10. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	8.20
Buza (októberre)	7.96
Tengeri (áprilisra 1904.)	5.33
Zab (áprilisra)	5.66
Zab (októberre)	—
Rozs (áprilisra)	6.71
Rozs (októberre)	—

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

HIRDETMÉNY.

A „Perlaszi új takarékszövetkezet“ Perlaszon 1904. évi február hó 4-én tartott közgyűlésében — azon idő eltelté folytán, melyre a társaság keletkezett, — a szövetkezet felszámolás útján való főlöslését határozta el és a felszámolással az alulírott bizottságot bizta meg.

Ennek folytán a kereskedelmi törvény (1875. XXXVII. t.-c.) 249. §-ának rendelkezéséhez képest ezenel felhívjuk a fent nevezett szövetkezet összes hitelezőit, hogy ezen felhívásnak ezen hirdalban történt harmadszori közzétételétől számítandó 6 (hat) hónap alatt a szövetkezet irányában fennálló követeléseiket érvényesítsék s alulírott felszámoló bizottságnál jelentsék be.

Kelt Perlaszon, 1904. évi február hó 6-án.

(147-32)

A Perlaszi új takarékszövetkezet igazgatósága:

Kolpaszky Gyula s. k.,   Martinek Péter s. k.,
 vezérigazgató,   igazg. tag.

A Perlaszi új takarékszövetkezet felszámoló-bizottsága:

Kolpaszky Gyula s. k.,
 elnök-igazgató.

Martinek Péter s. k.,   Annau Henrik s. k.,
 Erdelyan Zsiva s. k.,   Padejski Uros s. k.,
 bizottsági tagok.   bizottsági tagok.

A Lénau-utcában (Deisinger-féle házban) 2 szobából és mellék-
 helyiségekből álló

lakás

azonnal vagy

május elsejére kiadó.

Bővebb felvilágosítást ugyanott ad

Deisinger Ignac.

Einladung.

Die Mitglieder der **Kiskomlóser „Tejszövetkezet“** werden zu der **am 25. Februar 1904, Vormittags 9 Uhr**, in der Schule abzuhaltenden **GENERALVERSAMMLUNG** hiemit höfl. eingeladen.

Tagesordnung:

- Bericht der Direktion und des Aufsichtsrathes.
- Feststellung der Bilanz und der Jahresschlussrechnung.
- Ertheilung des Absolutariums.
- Wahl von 3 ordentlichen und 2 Ersatzmitgliedern des Aufsichtsrathes.
- Berathung über den Weiterbestand oder Auflösung der Genossenschaft.
- Wahl zweier Authentifikatoren.
- Etwage Anträge.

Nothof Lajos, Schriftführer.

Kiskomlós, am 3. Februar 1904.

(146-1.1)

Fraunhofer Tamás, Dir.-Präses.

VAGYON. — ACTIVA.

Mérleg-számla. — Bilanz-Conto.

TEHER. — PASSIVA.

Épület — Gebäude	3514-17	K.	f.	Felvett kölcsön — Aufgenommene Darlehen	K.	f.
Berendezés — Einrichtung	3232-74			Tartalékalap — Reservefond	1500	—
7% avulási százalék levonása — Abzug des 7%				Üzletrészek után — Nach den Antheilscheinen	156	45
Abnützung-Prozentsatza	472-28	6274	63		5159	—
Fakészlet — Holzvorrath		96	99			
Pénzkészlet — Kassa-Vorrath		443	83			
		6815	45			
					6815	45

VESZTSÉG. — VERLUST.

Veszteség- és nyereség-számla. — Verlust- und Gewinn-Conto.

NYERESÉG. — GEWINN.

1. Kamatok — Zinsen	K.	f.	165.616 1/2 liter tej után — Nach 165.616 1/2 Liter Vollmilch	K.	f.
2. Kifizetett tej után — Nach ausbezahlter Vollmilch	337	44	Egyéb bevételek — Sonstige Einnahmen	12847	51
3. Fuvar — Transport-Spesen	10788	21		5362	01
4. Szolgai fizetések — Diener-Löhne	79	66			
5. Különböző kiadások — Diverse Ausgaben	1179	32			
	5824	92			
	18209	55		18209	55

Kiskomlós, 1903. évi december hó 31-én.

Az 1903. év végén volt a szövetkezetnek 111 tagja 215 üzletrészesel. — Am Ende des Jahres 1903 hatte die Genossenschaft 111 Mitglieder mit 215 Antheile.

Az igazgatóság — Die Direktion:

Fraunhofer Tamás, ig.-elnök.

Schneider József.

Nothof Lajos, jegyző.

Wolf György, pénztárnok.

Fraunhofer Péter.

Jelen zárszámadás megvizsgáltatott és helyesnek találtatott. — Gegenwärtige Schlussrechnung geprüft und richtig befunden.

A felügyelő-bizottság: — Der Aufsichtsrath:

Rasilier József, 254

Römer János.

Michael Thomas.

VERKEHRS-AUSWEIS PRO 1903

	Einnahmen		Ausgaben		Erzeugt und Verausgabt			
	Kronen	Heller	Kronen	Heller	Liter		Liter	
Nach 165.616 1/2 Liter Vollmilch	12847	54	10788	21	1	Jänner	12912-5	
Für 165.616 1/2 Liter Vollmilch an die Mitglieder					2	Februar	13097-—	
Nach den 2 Kronen monatlichen Entrichtungen	5159	—	337	44	3	März	13517-5	In der Genossenschaft verkaufte Magermilch
Für Zinsen					4	April	12215-5	Rahm an die Zentrale geliefert
Sonstige Einnahmen	803	29	4746	92	5	Mai	15500-—	Von den Mitgliedern zurückgenommene Magermilch
Für Abzahlung des Darlehens					6	Juni	16880-5	Verlust
Darlehen	1500	—	2336	98	7	Juli	16373-5	
Diverse Regien			156	45	8	August	19072-—	
Für Reservefond			1500	—	9	September	15385-5	
Für Darlehen vom Jahre 1902			443	83	10	Oktober	10893-—	
Bargeld					11	November	9834-5	
					12	Dezember	9995-—	
	20309	83	20309	83			165616-5	165616-50

Ellő méhek.
35 jól áttelelt „Neisener-féle“ kaptárban 1 éves anyákkal eladó.
Mélt. gróf Karátsanyi Camilló ur tisztartóságánál
Laudontanya, Torontálmege.

Magtáros (kulesár)
Ki nagyobb uradalmakban ily állásban már volt és a magyar nyelvet írásban bírja, a román nyelvet érti, felvétetik.
Mélt. gróf Karátsanyi Camilló ur tisztartóságánál, (145-3.3)
Laudontanya, Torontálmege.

Nagykikindai szolgabírószágtól.
937. sz. I. 1904. 143-3.3

Pályázati hirdetmény.
Torontálvármegye nagykikindai járásához tartozó Mokrin községben egy 1000 korona évi fizetéssel javadalmazott **anyakönyvi írnoki állás** halálkozás következtében megüresedvén, arra pályázatot nyitok. Megkívántatik az anyakönyvek vezetésében való teljes jártasság, jó írás és a szerb nyelv bírása.
Felhívom az ezen állást elnyerni kívánókat, hogy kervényüket hozzám **ez év március hó 10. napjáig** bezárólag nyújtsák be.
Nagykikinda, 1904. évi február hó 5-én.
Főszolgabíró megbízásából:
Vogel,
tb. főszolgabíró.

Értesítem a n. é közönséget, hogy a helybeli „József“ kórházban volt lakásomat a kaszinóval szemben levő **Bielek-féle házba (Rákóczy-utca) tettem át.**
Dr. Steiner Gyula,
közkórházi oszt. főorvos.
Rendelés: d. u. 3-4.
— **Telefon 183. sz.** —
(150-3.2)

Hirdetések
felvétetnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában.
FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice
Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY
5-x.12

Kiadó lakások.
3 utcai, 1 udvari szobából, zárt folyosóból s mellékhelyiségekből álló **lakás** villanyvilágítással (Gizella-part 462.) **május 1-től, esetleg azonnal kiadó.**
Ugyanott 3 utcai szobából, zárt folyosóból s mellékhelyiségekből álló **lakás** villanyvilágítással **május 1-től kiadó.**
Bővebb felvilágosítást ad
Benkovich Mihály
gyógyszerész.
(122-6.5)